

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/37/2023
Identifikačné číslo spisu:	8119207083
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8119207083.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. O., narodennej XX. U. XXXX, V., J.. K. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária - Ján Buroci, s. r. o., Spišská Nová Ves, Za Šestnástkou 17, IČO: 50 663 160, proti žalovaným 1/ Y. E., narodennej XX. X. XXXX, V., J.. K. XXXX/XX, 2/ X. E., narodenému X. U. XXXX, V., J.. K. XXXX/XX, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7C/16/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. marca 2022 sp. zn. 6Co/18/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 26. mája 2021 č. k. 7C/16/2019 - 208 žalobu zamietol, žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov konania a žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 3 ods. 1, § 451, § 456, § 458 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že podľa výpisu z LV číslo XXXX vedeného Okresným úradom Prešov, Katastrálnym odborom pre k. ú. K. Š., obec V., okres V. je žalobkyňa výlučnou vlastníčkou nehnuteľností - parcely registra „C“, parcelné číslo XXXX/X, druh pozemku orná pôda o výmere 559 m², parcely registra „C“, parcelné číslo XXXX/XX, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 101 m² a rodinného domu postaveného na parcele parcelné číslo XXXX/XX. Žalobkyňa listom zo 7. augusta 2017 vyzvala žalovaných na vypratanie týchto nehnuteľností. Žalovaní pred nastťahovaním sa do nehnuteľností vlastnícky patriacich žalobkyni 25. augusta 2012 uzatvorili zmluvu o nájme bytu, ktorou si prenajali štvorizbový byt číslo X o rozlohe 117,3 m² nachádzajúci sa na nadzemnom podlaží v polyfunkčnom dome na ulici X. O. číslo X v V., pričom nájomný vzťah bod dohodnutý na dobu neurčitú od 1. septembra 2012. Podľa rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 30P/42/2015-172 z 9. augusta 2016, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 30P/42/2015 z 27. februára 2017 žalobkyňa v tom čase poberala rodičovský príspevok vo výške 200 eur mesačne a prídavky na dieťa vo výške 30 eur mesačne, finančne jej vypomáhali rodičia. Rodičia za ňu splácali aj hypotéku vo výške 350 eur mesačne. Žalovaní súdu

predložili faktúru č. 2018092901 vystavenú dodávateľom Faio smart home, s. r. o. na sumu 12.794,35 eur s DPH za kompletnú dodávku a montáž ostrovnej fotovoltickej elektrárne, fiction en 3,24 kw p na rodinnom dome vlastnícky patriacom žalobkyni. W. W.Ň., U.. W.. ako veriteľka a žalobkyňa ako dlžníčka 15. januára 2015 uzatvorili zmluvu o hypotekárnom úvere a zmluvu o splátkovom úvere, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý hypotekárny úver vo výške 50.000 eur, ktorý sa zaviazala splácať v mesačných splátkach po 215,41 eur, pričom dátum splatnosti prvej splátky bol 20. február 2015. Rovnako žalobkyňa ako dlžníčka a W. W., U.. W.. ako veriteľka 23. decembra 2014 uzatvorili úverovú zmluvu, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 28.000 eur s mesačnou splátkou 118,54 eur. Č. R. O., U.. W.. ako veriteľka a Z. S. ako dlžníčka 24. apríla 2014 uzatvorili zmluvu o poskytnutí úveru, na základe ktorej bol dlžníčke poskytnutý úver vo výške 60.000 eur na účel výstavby nehnuteľnosti a kúpy nehnuteľnosti - parcely C-KN XXXX/X, druh pozemku orná pôda o výmere 660 m2 nachádzajúcej sa v k. ú. K. Š. zapísanej na LV č. XXXX. Z. S. ako predávajúca a žalobkyňa ako kupujúca 28. januára 2015 uzatvorili kúpnu zmluvu, ktorou predávajúca previedla na kupujúcu nehnuteľnosti - rozostavaný rodinný dom a pozemky zapísané na LV číslo XXXX pre k. ú. K. Š. za kúpnu cenu 63.000 eur. Žalovaní uhrádzajú splátky úverov za žalobkyňu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nemožno priznať ochranu práva žalobkyne, nakoľko bolo by to v rozpore so znením ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď mal za preukázané, že k stavbe rodinného domu zapísaného na LV číslo XXXX a ku kúpe parciel registra C-KN číslo XXXX/XX a číslo XXXX/X došlo po vzájomnej dohode žalobkyne so žalovanými 1/ a 2/. Súd prvej inštancie za významnú skutočnosť (čo žalobkyňa ani v spore nepopierala) považoval to, že od samého začiatku žalovaní plnia povinnosti žalobkyne ako dlžníčky na základe uzatvorených úverových zmlúv. Súd prvej inštancie vychádzal i z vypočutia svedkýň, ktoré popísali výstavbu rodinného domu, o ktorú sa pričínili žalovaní 2/ spolu s obchodnou spoločnosťou JK Slovakia, s. r. o., v ktorej pracoval, pričom túto nehnuteľnosť financoval sám, žalobkyňa s ňou nemala žiadne výdavky. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaní 1/ a 2/ mali zabezpečené svoje bývanie, ktoré bolo pre nich postačujúce, a preto nemali dôvod aj s poukazom na svoj vek meniť svoje bývanie a začať s výstavbou rodinného domu a uveril ich vyjadreniam, čo potvrdili aj v konaní vypočuté svedkyne, že samotná žalobkyňa z dôvodu narodenia prvorodeného syna naliehala na žalovaných, aby začali s výstavbou rodinného domu a zmenili svoje bytové pomery. Poukázal na skutočnosť, že v čase, keď sa žalobkyňa stala dlžníčkou v zmysle uzatvorených úverových zmlúv a keď sa začalo s výstavbou rodinného domu, žalobkyni finančne vypomáhali jej rodičia, keďže poberala rodičovský príspevok vo výške 200 eur a prídavky na dieťa vo výške 30 eur a rodičia platia hypotéku 350 eur mesačne a zároveň platia 100 eur inkaso. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že výkon daného subjektívneho práva žalobkyne je v rozpore s dobrými mravmi a preto jej odoprel právnu ochranu uplatňovaného práva, keď zohľadnil tú skutočnosť, že žalovaní mali zabezpečené svoje bývanie, ktoré nemali potrebu meniť, že došlo k vzájomnej dohode strán sporu ohľadom kúpy a výstavby rodinného domu, že výstavbu realizoval žalovaný 2/ s obchodnou spoločnosťou, v ktorej pracoval a rovnako aj skutočnosť, že splátky hypotéky z dvoch hypotekárnych úverov splácajú za žalobkyňu ako dlžníčku žalovaní. So zreteľom na vek žalovaných, zohľadňujúc skutočnosť, že žalovaný 2/ má zdravotné problémy, o čom žalovaná 1/ predložila správu z Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb, a. s., mal súd prvej inštancie za to, že je v príkrom rozpore s dobrými mravmi žalobe vyhovieť, keď žalovaní by na základe takéhoto rozhodnutia súdu mohli stratiť právo bývania v nehnuteľnosti, o ktorú sa najmä po finančnej stránke v celom rozsahu pričínili. Zdôraznil, že aj v prípade tohto nepriaznivého rozhodnutia v neprospech žalobkyne tak, ako to uviedli žalovaní a rovnako aj svedkyne, má stále žalobkyňa otvorené dvere ku svojim rodičom, čo si vyžaduje vzájomnú komunikáciu a ujasnenie si vzťahov, ktoré sú predmetom aj dvoch súdnych sporov vedených Okresným súdom Prešov. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 10. marca 2022 sp. zn. 6Co/18/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je riadne a presvedčivo zdôvodnené, súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správne právne závery. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí zdôraznil, že dokazovaním vykonaným v prvoinštančnom konaní bolo preukázané, že aj keď je žalobkyňa výlučnou

vlastníčkou nehnuteľností, ktoré užívajú žalovaní a vystupuje v pozícii dlžníčky v zmluvách o úvere, na základe ktorých jej boli poskytnuté peňažné prostriedky na účel nadobudnutia a výstavby nehnuteľností, takto poskytnuté úvery splácali a splácajú žalovaní, ktorí pravidelne hradia aj všetky mesačné náklady súvisiace so správou domu a žalobkyňa z rodinného domu nikdy nevyhodili a nikdy jej neznemožňovali jeho užívanie, keď žalobkyňa opustila nehnuteľnosť dobrovoľne a rovnako kedykoľvek, ak bude chcieť, sa môže do tejto nehnuteľnosti vrátiť. K snahe žalobkyne, aby sa žalovaní z rodinného domu vysťahovali, odvolací súd podotkol, že žalovaní mali pred nadobudnutím pozemkov a výstavbou rodinného domu zabezpečené bývanie, ktoré nemali potrebu meniť a k zmene miesta bydliska ich prinútilo práve rozhodnutie žalobkyne postaviť rodinný dom a jej životná situácia, v ktorej sa v tom čase ocitla. K argumentácii žalobkyne bezdôvodným obohacovaním sa žalovaných na jej úkor a stavebnými úpravami nehnuteľnosti bez jej súhlasu, odvolací súd konštatoval, že žalovaní sa nemôžu bezdôvodne obohacovať užívaním nehnuteľností, ktorých kúpu a výstavbu od počiatku financovali a to najmä z dôvodu, že aj naďalej prostredníctvom splátok úveru a hradením mesačného inkasa neustále financujú existenciu a užívanie predmetnej nehnuteľnosti a to namiesto žalobkyne. Uviedol, že bolo by zároveň v rozpore s dobrými mravmi, ak by žalovaní mali žiadať od žalobkyne súhlas na namontovanie ostrovného fotovoltaiického systému na zásobovanie elektrinou za okolností, keď jeho namontovanie bolo nevyhnutné z dôvodu, že elektrina im bola odpojená na základe žiadosti žalobkyne. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. marca 2011, sp. zn. 3Cdo/144/2010 a uzavrel, že žalobkyňou tvrdené bezdôvodné obohatenie z pohľadu právneho posúdenia veci nevzniklo z dôvodu, že žalovaní namiesto žalobkyne uhrádzajú úverové mesačné splátky a inkaso a zároveň na výstavbu tohto rodinného domu použili výhradne vlastné finančné prostriedky. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom a poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 225/2020. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedla, že zásadnou právnou otázkou, ktorá sa v nadväznosti na argumentáciu odvolacieho súdu vynára je, či z pohľadu aplikácie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má význam, ak dlžník z bezdôvodného obohatenia dobrovoľne časť bezdôvodného obohatenia uhradza, teda či tieto úhrady majú alebo nemajú význam pre aplikáciu korektívu a bola názoru, že tieto úhrady žiaden súvis nemajú alebo nemôžu byť argumentom pre aplikáciu korektívu. Ďalej uviedla, že ako argument pre aplikáciu korektívu nemôže byť prijaté jednostranné prehlásenie o tom, že žalovaní výstavbu nehnuteľnosti financovali, keď k tvrdeniu nepredložili jediný dôkaz a úverové zmluvy preukazujú opak a zároveň je otázne, či uvedené by bolo spôsobilé umožniť aplikáciu korektívu pokiaľ by to bola pravda a bola názoru, že ani keby žalovaní výstavbu nehnuteľnosti financovali, tak súdy nižších inštancií nemali aplikovať korektív. Uviedla, že žalovaní nie sú povinní uhrádzať splátky úveru a so splácaním môžu kedykoľvek prestať. V ďalšom podrobne rozoberala skutkový a právny stav sporu. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane odvolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

13. Žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Dovolateľka namieta, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia sporu, pričom prevažná väčšina námietok uvedených v dovolaní sa týka právneho posúdenia aplikácie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s tým súvisiacich skutkových okolností, pričom je názoru, že sudy nižších inštancií ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v prejednávacom spore aplikovať nemali. K tomu dovolací súd uvádza, že najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že sama dovolateľka v dovolaní, v ktorom uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP uviedla, že namieta nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom. Pokiaľ dovolateľka v tejto súvislosti poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. apríla 2021 sp. zn. III. ÚS 225/2020 dovolací súd uvádza, že ústavný súd v citovanom náleze vyslovil, že „Aplikácia procesných noriem, ktorá vedie k procesnému rozhodnutiu, je vo svojej podstate na strane jednej nemeritorným právnym posúdením, no na strane druhej je aj procesným postupom tak, ako ho predpokladá § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Preto je nielen z pohľadu základných práv sťažovateľky ústavne neudržateľný právny názor napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, podľa ktorého je z prieskumu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku vylúčený prieskum takým rozhodnutím, ktoré namietajú nesprávne právne posúdenie procesných noriem. Práve naopak, § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je priestorom ochrany tých základných práv, do ktorých bolo zasiahnuté rôznymi nesprávnymi procesnými postupmi a rozhodnutiami“. Ústavný súd v citovanom náleze ďalej uviedol, že „Vo veci sťažovateľky došlo len k aplikácii noriem procesného práva, čo v konaní pred okresným a krajským súdom viedlo k odmietnutiu jej podania pre domnelé nesplnenie obsahových náležitostí jej podania. Preto treba súhlasiť s rozhodnutím dovolacieho súdu v tej časti, v ktorej uvádza, že sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie rozhodnutí nižších súdov. Toto nesprávne právne posúdenie sa však netýkalo rozhodnutia o dôvodnosti žaloby sťažovateľky, ale o jej procesnej prípustnosti, pri ktorom nižšie sudy aplikovali procesné normy“. Je teda nepochybné, že ústavný súd pripustil prieskum podľa § 420 písm. f) CSP takých rozhodnutí, ktoré namietajú nesprávne právne posúdenie procesných noriem, avšak nepripustil právne posúdenie noriem hmotného práva, ktoré vedú k vecným (meritorným) rozhodnutiam. Dovolací súd uzatvára, že prieskum právneho posúdenia noriem hmotného práva je i naďalej možný iba podľa § 421 CSP.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno vyvodiť.

18. Podľa názoru žalobkyne je jej dovolanie prípustné aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte riešená.

19. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v spojitosti s § 421 ods. 1 písm. b) CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky,

od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

20. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. b) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania a odvolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

21. Zároveň platí, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

22. Vyššie uvedené znamená, že odvolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú s rozhodovaným sporom vôbec súvis. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

23. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP odvolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolené právne otázky vyššie uvedené kritériá nespĺňajú a ich formulácia opomína základné závery, na ktorých založili svoje rozhodnutia nižšie súdy.

24. Ako prvú položila dovolateľka právnu otázku, či „z pohľadu aplikácie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má význam, ak dlžník z bezdôvodného obohatenia dobrovoľne časť bezdôvodného obohatenia uhradza, teda či tieto úhrady majú alebo nemajú význam pre aplikáciu korektívu“. Dovolací súd uvádza, že k otázke aplikácie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa odvolací súd vyjadril iba pri riešení, či žalovaní ne/mali žiadať žalobkyňu o súhlas s namontovaním fotovoltického systému a uviedol, že bolo by zároveň v rozpore s dobrými mravmi, ak by žalovaní mali žiadať od žalobkyne súhlas na namontovanie ostrovného fotovoltického systému na zásobovanie elektrinou za okolností, keď jeho namontovanie bolo nevyhnutné z dôvodu, že elektrina im bola odpojená na základe žiadosti žalobkyne“ (bod 21 rozsudku).

25. Ako druhú položila dovolateľka právnu otázku, či „pre aplikáciu korektívu postačuje jednostranné prehlásenie o tom, že žalovaní výstavbu nehnuteľnosti financovali“. Dovolací súd zdôrazňuje, že

pravdepodobne ušlo pozornosti dovolateľky, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní o otázkach, ktoré dovolateľka nastolila v dovolaní nepoužil ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale dospel k záveru, že žalobkyňou tvrdené bezdôvodné obohatenie z pohľadu právneho posúdenia veci nevzniklo z dôvodov spočívajúcich v jej konaní, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi (ako to uvádzal súd prvej inštancie), ale z dôvodu, že žalovaní namiesto žalobkyne uhrádzajú úverové mesačné splátky a inkaso a zároveň na výstavbu tohto rodinného domu použili výhradne vlastné finančné prostriedky.

26. Vzhľadom na to, že odvolací súd ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri riešení predmetných otázok neaplikoval, možno uzavrieť, že zodpovedanie položených otázok by pre meritórne rozhodnutie nemalo žiadnu právnu relevanciu. Za tohto stavu sú nastolené otázky iba hypotetické. Je pritom potrebné zdôrazniť, že cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické či hypotetické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Predložená dovolacia argumentácia tak nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

27. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľka nevymedzila svoje právne otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 ods. 2 CSP; absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania. Dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

28. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným 1/ a 2/ v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonómie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že im v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani im nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.